

Vládní návrh

ZÁKON

ze dne2016,

kterým se mění zákon č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů (zákon o obalech), ve znění pozdějších předpisů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Čl. I

Zákon č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů (zákon o obalech), ve znění zákona č. 274/2003 Sb., zákona č. 94/2004 Sb., zákona č. 237/2004 Sb., zákona č. 257/2004 Sb., zákona č. 444/2005 Sb., zákona č. 66/2006 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 25/2008 Sb., zákona č. 126/2008 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 77/2011 Sb., zákona č. 18/2012 Sb., zákona č. 167/2012 Sb., zákona č. 62/2014 Sb. a zákona č. 64/2014 Sb., se mění takto:

1. Poznámky pod čarou č. 1 a 2 znějí:

„¹⁾ Zákon č. 350/2011 Sb., o chemických látkách a chemických směsích a o změně některých zákonů (chemický zákon), ve znění pozdějších předpisů.

²⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 94/62/ES ze dne 20. prosince 1994 o obalech a obalových odpadech.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/12/ES ze dne 11. února 2004, kterou se mění směrnice 94/62/ES o obalech a obalových odpadech.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/20/ES ze dne 9. března 2005, kterou se mění směrnice 94/62/ES o obalech a obalových odpadech.

Směrnice Komise 2013/2/EU ze dne 7. února 2013, kterou se mění příloha I směrnice Evropského parlamentu a Rady 94/62/ES o obalech a obalových odpadech.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/720 ze dne 29. dubna 2015, kterou se mění směrnice 94/62/ES, pokud jde o omezení spotřeby lehkých plastových nákupních tašek.“

CELEX 32015L0720

2. V § 2 písmeno l) zní:

„l) obalovým prostředkem výrobek, z něhož je obal prodejní, obal skupinový nebo obal přepravní přímo vyroben nebo který je součástí obalu sestávajícího z více částí,“

3. V § 2 se doplňují písmena m) až o), která včetně poznámky pod čarou č. 33 znějí:

„m) plastovou odnosnou taškou nákupní taška s držadly nebo bez nich poskytovaná spotřebiteli v místě prodeje výrobků, která je vyrobena z polymerů ve smyslu čl. 3 bodu 5 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006³³⁾, k nimž mohou být přidány

přísady nebo další látky, a které jsou schopny plnit funkci hlavní strukturní složky nákupních tašek,

n) lehkou plastovou odnosnou taškou plastová odnosná taška o tloušťce stěny do 50 mikronů,

o) velmi lehkou plastovou odnosnou taškou plastová odnosná taška o tloušťce stěny do 15 mikronů, která je nezbytná z hygienických důvodů nebo je poskytována jako prodejní obal pro volně ložené potraviny v případě, že její použití pomáhá zabránit plýtvání potravinami.

33) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 ze dne 18. prosince 2006 o registraci, hodnocení, povolování a omezování chemických látek, o zřízení Evropské agentury pro chemické látky, o změně směrnice 1999/45/ES a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 793/93, nařízení Komise (ES) č. 1488/94, směrnice Rady 76/769/EHS a směrnic Komise 91/155/EHS, 93/67/EHS, 93/105/ES a 2000/21/ES.“.

CELEX 32015L0720

4. V § 3 se doplňuje odstavec 3, který zní:

„(3) Lehká plastová odnosná taška smí být v místě prodeje výrobků poskytnuta spotřebiteli minimálně za náhradu nákladů, které odpovídají nákladům na její pořízení. To neplatí, jde-li o velmi lehkou plastovou odnosnou tašku.“.

CELEX 32015L0720

5. V § 9 odst. 10 se slovo „nápoje¹²⁾“ nahrazuje slovy „stolní pivo, výčepní pivo nebo ležáky“ a slova „stejně nápoje“ se nahrazují slovy „nápoje náležející do uvedených skupin“.

Poznámka pod čarou č. 12 se zrušuje.

6. V § 23 odst. 1 písm. b) se slova „v rozsahu stanoveném v příloze č. 4 k tomuto zákonu“ zrušují.

7. V § 23 se za odstavec 1 vkládá nový odstavec 2, který zní:

„(2) Autorizovaná společnost ohlašuje Ministerstvu životního prostředí údaje podle odstavce 1 prostřednictvím integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí nebo datové schránky Ministerstva životního prostředí určené k plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí podle zákona upravujícího integrovaný registr znečišťování životního prostředí a integrovaný systém plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí.“.

Dosavadní odstavce 2 a 3 se označují jako odstavce 3 a 4.

8. V § 23 se doplňuje odstavec 5, který zní:

„(5) Prováděcí právní předpis stanoví rozsah vedení evidence množství obalů a množství odpadů z obalů a způsobu jejich využití podle odstavce 1 písm. b) a rozsah ohlašovaných údajů z této evidence.“.

9. V § 32 písm. g) se text „§ 23 odst. 2“ nahrazuje textem „§ 23 odst. 3“.

10. Za § 41 se vkládá nový § 41a, který zní:

„§ 41a

Pro účely výkonu státní správy v oblasti nakládání s obaly a odpady z obalů poskytuje Generální ředitelství cel na vyžádání Ministerstvu životního prostředí a České inspekci životního prostředí ze svých evidencí tyto informace o dovozech obalů ze zemí, které nejsou členy Evropské unie:

- a) identifikační údaje deklaranta a příjemce, a to jméno nebo obchodní firmu, popřípadě název, adresu sídla a identifikační číslo, bylo-li přiděleno,
- b) datum dovozu,
- c) hrubou a čistou hmotnost zásilky,
- d) zbožíový kód,
- e) druh a počet nákladových kusů,
- f) popis zboží,
- g) stát, z něhož byl obal dovezen, a
- h) měrnou jednotku a její počet.“.

11. V § 44 odst. 2 se na konci textu písmene a) doplňuje text „odst. 1“.

12. V § 44 odst. 3 písm. q) se číslo „3“ nahrazuje číslem „4“.

13. V § 44 se doplňuje odstavec 5, který zní:

„(5) Právnícká nebo podnikající fyzická osoba se dopustí správního deliktu tím, že poskytne v místě prodeje výrobků spotřebiteli lehkou plastovou odnosnou tašku jinak, než způsobem uvedeným v § 3 odst. 3.“.

14. V § 45 písm. a) se slova „nebo podle odstavce 4“ nahrazují slovy „ , podle odstavce 4 nebo 5“.

15. V § 50 se na konci textu odstavce 2 vkládá text „a § 23 odst. 5“.

16. Příloha č. 3 zní:

Požadovaný rozsah recyklace a celkového využití obalového odpadu

A: recyklace B: celkové využití

Odpady z obalů	do 31. 12. 2016		do 31. 12. 2017		do 31. 12. 2018		do 31. 12. 2019		od 1. 1. 2020	
	A	B	A	B	A	B	A	B	A	B
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Papírových a lepenkových	75		75		75		75		75	
Skleněných	75		75		75		75		75	
Plastových	45		45		45		45		50	
Kovových	55		55		55		55		55	
Dřevěných	15		15		15		15		15	
Prodejních určených spotřebiteli	40	45	44	49	46	51	48	53	50	55
Celkem	60	65	65	70	65	70	65	70	70	80

Míra recyklace a celkového využití prodejních obalů určených spotřebiteli se stanoví jako podíl množství využitého obalového odpadu získaného zpětným odběrem od spotřebitelů a množství prodejních obalů, které osoba uvedla na trh nebo do oběhu. Ve jmenovateli nejsou zahrnuty prodejní obaly, které jsou současně průmyslovými obaly.

Za obaly z jednoho materiálu se považují obaly, ve kterých daný materiál tvoří alespoň 70 % hmotnosti obalu.

Recyklace a celkové využití jsou určeny v procentech hmotnostních a recyklace se zahrnuje do celkového využití jako jedna z jeho forem, společně s energetickým využitím a organickou recyklací podle § 4 odst. 1 písm. c).“.

17. Příloha č. 4 se zrušuje.

Čl. II

Přechodná ustanovení

1. Ustanovení § 23 odst. 1 zákona č. 477/2001 Sb., ve znění účinném přede dnem 1. ledna 2018, se použije při ohlašování údajů z evidencí autorizované společnosti za rok 2017 i tehdy, jsou-li tyto údaje ohlašovány po 31. prosinci 2017.
2. Ustanovení § 23 odst. 2 zákona č. 477/2001 Sb., ve znění účinném ode dne 1. ledna 2018, se poprvé použije při ohlašování údajů z evidencí autorizované společnosti za rok 2018.

Čl. III

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti prvním dnem druhého kalendářního měsíce následujícího po jeho vyhlášení, s výjimkou ustanovení čl. I bodů 4, 6 až 9, 11 až 15 a 17, která nabývají účinnosti dnem 1. ledna 2018.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

I. OBECNÁ ČÁST

A) ZHODNOCENÍ PLATNÉHO PRÁVNÍHO STAVU

V současné době není oblast spotřeby plastových nákupních tašek v právním řádu ČR nijak legislativně upravena. Platný zákon č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů (zákon o obalech), ve znění pozdějších předpisů, neobsahuje ustanovení přímo směřující k omezení spotřeby plastových nákupních tašek. Platná právní úprava tedy neobsahuje opatření upravená směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/720 ze dne 29. dubna 2015¹, kterou se mění směrnice Evropského parlamentu a rady 94/62/ES ze dne 20. prosince 1994 o obalech a obalových odpadech², pokud jde o omezení spotřeby lehkých plastových nákupních tašek (dále jen „směrnice o omezení spotřeby lehkých plastových nákupních tašek“).

Podrobnosti ke zhodnocení platného právního stavu jsou uvedeny v Závěrečné zprávě z hodnocení dopadů regulace.

Zhodnocení současného stavu ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Platná právní úprava nakládání s obaly a odpady z obalů neupravuje vztahy, které by se dotýkaly zákazu diskriminace ve smyslu antidiskriminačního zákona (tj. nerovného zacházení či znevýhodnění některé osoby z důvodu rasy, etnického původu, národnosti, pohlaví, sexuální orientace, věku, zdravotního postižení, náboženského vyznání, víry či světového názoru). Lze proto konstatovat, že stávající právní úprava, jež je obsažena v zákoně o obalech, nemá žádné dopady ve vztahu k zákazu diskriminace. Z hlediska rovnosti mužů a žen je návrh neutrální, neboť navrhovaná právní úprava je pro obě pohlaví stejná.

B) ODŮVODNĚNÍ HLAVNÍCH PRINCIPŮ NAVRHOVANÉ PRÁVNÍ ÚPRAVY

Směrnice o omezení spotřeby lehkých plastových nákupních tašek byla přijata za účelem regulace problému značné spotřeby plastových tašek a s tím spojenými problémy pro životní prostředí. Současná míra spotřeby plastových nákupních tašek (resp. v terminologii platného zákona o obalech plastových „odnosných“ tašek) má za následek vysokou míru jejich odhazování mimo místa určená k odkládání odpadu, která vede ke znečišťování životního prostředí a zhoršuje rovněž široce rozšířený problém zanášení vodních útvarů odpadem, což ohrožuje vodní ekosystémy po celém světě. Podle směrnice se očekává rostoucí spotřeba těchto tašek, pokud nebude přijato žádné opatření.

¹Úř. věst. L 115, 6.5.2015, s. 11.

²Úř. věst. L 365, 31.12.1994, s. 10.

Hlavním cílem návrhu zákona, kterým se mění zákon o obalech, je transpozice předmětné směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU). Směrnice členským státům ukládá přijmout opatření k trvalému snížení spotřeby lehkých plastových nákupních tašek. Členské státy musí zvolit alespoň jednu ze dvou následujících variant řešení:

- přijetí opatření zajišťujících, aby nejpozději od 31. prosince 2019 nepřekračovala roční míra spotřeby 90 lehkých plastových nákupních tašek na osobu a nejpozději od 31. prosince 2025 40 lehkých plastových nákupních tašek na osobu, nebo rovnocenné cíle stanovené hmotnostně. Velmi lehké plastové nákupní tašky nemusí být do vnitrostátních cílů spotřeby zahrnuty;
- přijetí nástrojů zajišťujících, aby nejpozději od 31. prosince 2018 nebyly lehké plastové nákupní tašky v místě prodeje zboží nebo produktů poskytovány bezplatně, ledaže jsou uplatňovány stejně účinné nástroje. Velmi lehké plastové nákupní tašky mohou být z působnosti uvedených opatření vyňaty.

V ČR nikdy nebyly prováděny přesné analýzy spotřeby lehkých plastových odnosných tašek a vzhledem k absenci jednotné evropské metodiky není možné s jistotou konstatovat, zda ČR v současné době plní výše uvedené cíle navržené předmětnou směrnicí (blíže viz Závěrečná zpráva z hodnocení dopadů regulace). Za účelem nezbytné transpozice předmětné směrnice je proto navrhováno stanovit v zákoně o obalech opatření, které zajistí, aby za lehké plastové odnosné tašky spotřebitel v místě prodeje výrobků uhradil minimálně náklady na jejich pořízení (s výjimkou velmi lehkých plastových odnosných tašek). Návrh zákona nestanovuje pevnou či minimální cenu plastových odnosných tašek, každý prodejce určuje tuto cenu sám. Nutno dodat, že řada významných obchodních řetězců již dobrovolně přestala poskytovat plastové odnosné tašky spotřebiteli zdarma.

Návrh zákona definuje v souladu se směrnicí lehkou plastovou odnosnou tašku (taška o tloušťce stěny do 50 mikronů) a velmi lehkou plastovou odnosnou tašku (taška o tloušťce stěny do 15 mikronů, která je nezbytná z hygienických důvodů nebo je poskytována jako prodejní obal pro volně ložené potraviny v případě, že její použití pomáhá zabránit plýtvání potravinami). Výjimku ze zákazu bezplatného poskytování pro velmi lehké plastové nákupní tašky, kterou umožňuje předmětná směrnice, je vhodné uplatnit zejména z důvodu, že tyto „sáčky“ jsou většinou poskytovány volně v prodejní ploše obchodu (nikoliv až u pokladny), a bylo by velmi problematické rozlišit, zda „sáček“ pochází z daného obchodu.

Navrhovaným zákonem se dále zavádí ohlašování údajů z evidencí vedených autorizovanou obalovou společností (dále jen „AOS“) prostřednictvím integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí (ISPOP) nebo datové schránky ministerstva určené k plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí podle zákona č. 25/2008 Sb.³ Důvodem je sjednocení způsobu ohlašování údajů z evidencí pro povinné osoby podle zákona o obalech.

Návrh zákona rovněž stanoví nové cíle recyklace a celkového využití obalového odpadu v příloze č. 3, neboť platný zákon o obalech upravuje tyto cíle pouze do roku 2016. Nové cíle jsou stanoveny pro období počínaje rokem 2016 (cíle pro tento rok se nemění), a to v souladu se závaznou částí Plánu odpadového hospodářství České republiky pro období 2015–2024, která byla vyhlášena nařízením vlády č. 352/2014 Sb.

³Zákon č. 25/2008 Sb., o integrovaném registru znečišťování životního prostředí a integrovaném systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Navrhovaná úprava se týká též ust. § 9 odst. 10, podle něhož je osobám, které uvádějí do oběhu nápoje v obalech, které nejsou vratnými zálohovanými obaly, stanovena povinnost nabízet stejné nápoje rovněž ve vratných zálohovaných obalech, pokud jsou v nich tyto nápoje uváděny na trh. Povinnost se nevztahuje na osoby uvádějící tyto nápoje do oběhu na prodejní ploše menší než 200 m². Návrhem zákona se na základě vypořádání připomínek nově zužuje rozsah této povinnosti pouze na tři nejběžnější druhy piva. Důvodem je stále trávající poptávka po vratných zálohovaných obalech ve vztahu k pivu a snaha neohrozit funkční systém vratných zálohovaných systémů v ČR.

Zhodnocení navrhované právní úpravy ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Navrhovaná právní úprava oblasti nakládání s obaly a obalovými odpady neupravuje vztahy, které by se dotýkaly diskriminace, nově navrhované řešení tedy nemá žádné dopady ve vztahu k zákazu diskriminace. Z hlediska rovnosti mužů a žen je návrh neutrální, neboť navrhovaná právní úprava je pro obě pohlaví stejná.

C) VYSVĚTLENÍ NEZBYTNOSTI NAVRHOVANÉ PRÁVNÍ ÚPRAVY

1. Transpozice směrnice (EU) o omezení spotřeby lehkých plastových nákupních tašek do českého právního řádu

Návrh zákona je předkládán z důvodu nutnosti transponovat do českého právního řádu směrnici (EU) 2015/720 ze dne 29. dubna 2015, kterou se mění směrnice o obalech a obalových odpadech, pokud jde o omezení spotřeby lehkých plastových nákupních tašek.

V návrhu zákona je zvoleno provedení jednoho ze dvou variantních opatření, které mají členské státy přijmout podle výše uvedené směrnice, a to přijetí nástrojů zajišťujících, aby nebyly lehké plastové nákupní tašky v místě prodeje zboží nebo produktů poskytovány bezplatně (příčemž velmi lehké plastové nákupní tašky mohou být z působnosti uvedených opatření podle směrnice vyňaty). Navrhovaná právní úprava tedy konkrétně stanoví, že lehká plastová odnosná taška smí být v místě prodeje výrobků poskytnuta spotřebiteli minimálně za náhradu nákladů, které odpovídají nákladům na její pořízení. To neplatí, jde-li o velmi lehkou plastovou odnosnou tašku.

Členské státy mají povinnost uvést v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí **do 27. listopadu 2016.**

Navrhovanou úpravu je nezbytné přijmout z důvodu vyhnutí se případnému infringementovému řízení s Evropskou Komisí pro nesplnění povinnosti transpozice Evropské směrnice do národní legislativy v souladu se Smlouvou o fungování Evropské unie a vyhnutí se tak případné následné povinnosti placení pokuty za každý den z prodlení, dokud nebude navrhovaná právní úprava přijata.

2. Sjednocení způsobu ohlašování údajů z evidencí podle zákona o obalech

Navrhuje se zavést ohlašování údajů z evidencí vedených autorizovanou obalovou společností (AOS) prostřednictvím integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí (ISPOP) nebo datové schránky ministerstva určené k plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí podle zákona č. 25/2008 Sb. Podle stávající právní úpravy plnily povinnost ohlašovat údaje z evidence podle zákona o obalech prostřednictvím ISPOP nebo datové schránky pouze samostatně plnící osoby. Navrhovaná úprava je nezbytná ke sjednocení způsobu ohlašování údajů z evidencí pro povinné osoby podle zákona o obalech (tedy pro samostatně plnící povinné osoby a autorizované obalové společnosti). Tím dojde rovněž k ucelení dat v oblasti nakládání s obaly a obalovými odpady.

3. Stanovení nových cílů recyklace a celkového využití

Je nezbytné stanovit v příloze č. 3 zákona nové cíle recyklace a celkového využití obalového odpadu. Platný zákon o obalech totiž upravuje tyto cíle pouze do roku 2016. Nové cíle jsou stanoveny pro období počínaje rokem 2016 (cíle pro tento rok zůstávají nezměněny), a to v souladu se závaznou částí Plánu odpadového hospodářství České republiky pro období 2015–2024⁴.

Návrh obsahuje některé další legislativně technické úpravy nezbytné k odstranění problémů při aplikaci zákona o obalech, jejichž odůvodnění se nachází ve zvláštní části důvodové zprávy.

D) ZHODNOCENÍ SOULADU NAVRHOVANÉ PRÁVNÍ ÚPRAVY S ÚSTAVNÍM POŘÁDKEM ČESKÉ REPUBLIKY

Navrhovaná právní úprava je v souladu s ústavním pořádkem České republiky a vychází ze zásad uvedených v Ústavě České republiky a v Listině základních práv a svobod. Jedná se zejména o zásady uplatňování státní moci pouze v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon (čl. 2 odst. 3 Ústavy České republiky a čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod) a ukládání povinností jen na základě zákona a v jeho mezích a při zachování základních práv a svobod (čl. 4 Listiny základních práv a svobod).

Navrhovaná právní úprava, která stanoví určitá omezení při prodeji plastových odnosných tašek spotřebiteli, je rovněž v souladu s čl. 26 Listiny základních práv a svobod zakotvujícím

⁴ Nařízení vlády č. 352/2014 Sb., o Plánu odpadového hospodářství České republiky pro období 2015–2024.

právo podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost⁵. Tato právní úprava má povahu podmínek a omezení pro výkon uvedených činností, přičemž splňuje ústavní požadavek úpravy na úrovni zákona a vyhovuje též zásadám pro stanovení mezí základních práv a svobod podle čl. 4 Listiny základních práv a svobod.

Navrhovaná právní úprava respektuje práva uvedená v čl. 35 Listiny základních práv a svobod, a to právo na příznivé životní prostředí, právo na včasné a úplné informace o stavu životního prostředí a přírodních zdrojů a povinnost při výkonu práv neohrožovat ani nepoškozovat životní prostředí, přírodní zdroje, druhové bohatství přírody a kulturní památky nad míru stanovenou zákonem.

E) ZHODNOCENÍ SLUČITELNOSTI NAVRHOVANÉ PRÁVNÍ ÚPRAVY S PŘEDPISY EVROPSKÉ UNIE, JUDIKATUROU SOUDNÍCH ORGÁNŮ EVROPSKÉ UNIE NEBO OBECNÝMI PRÁVNÍMI ZÁSADAMI PRÁVA EVROPSKÉ UNIE, POPŘÍPADĚ I S LEGISLATIVNÍMI ZÁMĚRY A S NÁVRHY PŘEDPISŮ EVROPSKÉ UNIE

Navrhovaným zákonem jedo právního řádu České republiky transponována směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/720⁶ ze dne 29. dubna 2015, kterou se mění směrnice o obalech a obalových odpadech, pokud jde o omezení spotřeby lehkých plastových nákupních tašek. Směrnice o obalech a obalových odpadech⁷ byla doplněna o ustanovení, jejichž cílem je omezit v členských státech spotřebu lehkých plastových tašek.

Navrhovaná právní úprava je s oběma uvedenými směrnicemi i s právem Evropské unie jako celkem plně v souladu (způsob implementace jednotlivých ustanovení směrnice (EU) 2015/720 je podrobně rozveden ve zvláštní části důvodové zprávy).

F) ZHODNOCENÍ SOULADU NAVRHOVANÉ PRÁVNÍ ÚPRAVY S MEZINÁRODNÍMI SMLOUVAMI, JIMIŽ JE ČESKÁ REPUBLIKA VÁZÁNA

Na oblasti, které jsou předmětem navrhované právní úpravy, se nevztahují žádné mezinárodní smlouvy, jimiž je Česká republika vázána.

G) PŘEDPOKLÁDANÝ HOSPODÁŘSKÝ A FINANČNÍ DOPAD NAVRHOVANÉ PRÁVNÍ ÚPRAVY NA STÁTNÍ ROZPOČET, OSTATNÍ VEŘEJNÉ ROZPOČTY, NA PODNIKATELSKÉ PROSTŘEDÍ ČESKÉ REPUBLIKY, DÁLE SOCIÁLNÍ DOPADY, VČETNĚ DOPADŮ NA SPECIFICKÉ SKUPINY OBYVATEL, ZEJMÉNA OSOBY SOCIÁLNĚ SLABÉ, OSOBY SE

⁵ Legislativní radou vlády v rámci projednávání návrhu zákona byl odmítnut možný konflikt s právem podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost podle čl. 26 Listiny základních práv a svobod a proti řešení navrhovanému předkladatelem nebyly vzneseny výhrady.

⁶ Úř. věst. L 115, 6.5.2015, s. 11.

⁷ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 94/62/ES ze dne 20. prosince 1994 o obalech a obalových odpadech. Úř. věst. L 365, 31.12.1994, s. 10.

ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM A NÁRODNOSTNÍ MENŠINY, A DOPADY NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Na základě navrhované právní úpravy se očekává navýšení státního rozpočtu o příjmy z daní za prodej lehkých plastových tašek od prodejců, kteří nyní v rámci své marketingové strategie poskytují dosud lehké plastové odnosné tašky zdarma. V rámci navrhované právní úpravy budou nutné úpravy systému ISPOP (Integrovaný systém plnění ohlašovacích povinností) a zároveň úpravy systému ISOH (Informační systém odpadového hospodářství), které si vyžádají náklady. Podrobnosti jsou uvedeny v Závěrečné zprávě z hodnocení dopadů regulace.

Co se týče dopadu na podnikatelské prostředí, prodejci zboží již nebudou mít možnost volby a za lehké plastové odnosné tašky budou nuceni spotřebitelům účtovat finanční částku minimálně ve výši pořizovacích nákladů, jejíž výši si sami stanoví, a která bude jejich příjmem. Stanovením povinnosti AOS zaregistrovat se do systému ISPOP a ohlašovat údaje jeho prostřednictvím nevznikne prakticky žádná administrativní zátěž, neboť se jedná o jednorázovou registraci do systému. Samotné ohlašování prostřednictvím ISPOP je z hlediska administrativní zátěže pro AOS srovnatelné se současnou legislativní úpravou.

Navrhovaná právní úprava povede k tomu, že spotřebitel bude finančně motivován k omezení spotřeby lehkých plastových odnosných tašek, neboť na rozdíl od současné situace bude nucen při pořízení každé nové tašky vydat finanční částku určenou prodejcem zboží. Návrh zákona nebude mít zvláštní negativní dopady na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny.

Navrhovaná právní úprava bude mít pozitivní dopady na životní prostředí. Finanční motivací spotřebitele velmi pravděpodobně dojde ke snížení množství lehkých plastových odnosných tašek uvedených na trh, což se pozitivně projeví na životním prostředí zejména omezením míry litteringu způsobeného nesprávným nakládáním s odpady z těchto tašek. Zároveň by mělo navržené řešení působit jako preventivní opatření ve vztahu k množství vznikajícího komunálního odpadu.

Podrobné zhodnocení všech výše uvedených dopadů je uvedeno v Závěrečné zprávě z hodnocení dopadů regulace.

H) ZHODNOCENÍ DOPADŮ NAVRHOVANÉHO ŘEŠENÍ VE VZTAHU K OCHRANĚ SOUKROMÍ A OSOBNÍCH ÚDAJŮ

Na základě navrhovaného zákona nebudou přímo zpracovávány osobní údaje. Podle zákona o obalech v platném znění však ministerstvo zpracovává údaje z evidence množství obalů a množství odpadů z obalů a způsobu jejich využití, které ohlašuje autorizovaná obalová společnost (AOS). V návaznosti na změnu způsobu vedení evidencí a ohlašování údajů z nich bude vyhláškou ministerstva stanoven rozsah vedení evidence množství obalů a množství odpadů z obalů a způsobu jejich využití a rozsah ohlašování údajů z této evidence. Ministerstvem tak budou shromažďovány údaje o fyzických osobách, které za AOS podaly

hlášení o obalech a odpadech z obalů a způsobu jejich využití v předpokládaném rozsahu jméno a kontaktní údaje.

Účel zpracování uvedených osobních údajů je především evidenční a kontrolní. Údaje obsažené v hlášení o obalech a odpadech z obalů a způsobu jejich využití jsou nezbytné pro účely evidence a kontroly plnění zákonem stanovených povinností.

Na základě ust. § 23 zákona o obalech ministerstvo zajišťuje vedení souhrnné evidence údajů získaných od AOS, která je veřejně přístupná, a AOS je dále povinna zveřejňovat své hospodářské výsledky ve zkrácené verzi v Obchodním věstníku. Zveřejňování těchto údajů však nezahrnuje žádné osobní údaje. Výše uvedené osobní údaje budou zpracovávány pouze neveřejně.

Doba uchování osobních údajů se bude řídit platnými ustanoveními zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a Spisovým a skartačním řádem ministerstva.

Každý subjekt, který by zjistil nebo se domníval, že zpracování jeho osobních údajů je prováděno v rozporu s ochranou soukromého nebo osobního života nebo v rozporu se zákonem, zejména pokud by zjistil, že jeho údaje jsou s ohledem na jejich zpracování nepřesné, bude moci požádat ministerstvo o vysvětlení nebo se domáhat nápravy tohoto stavu. Přístup subjektu údajů k informacím o zpracování svých osobních údajů bude jinak obecně řešen v souladu s § 12 zákona o ochraně osobních údajů.

I) ZHODNOCENÍ KORUPČNÍCH RIZIK

Navrhovaným zákonem nejsou upravovány žádné rozhodovací postupy orgánů státní správy, ani není poskytován žádný prostor pro správní uvážení. Zavádí se pouze nová skutková podstata správního deliktu, o které bude rozhodovat příslušný správní orgán podle zákona o obalech ve standardním správním řízení podle správního řádu, pravidel obsažených v § 46 zákona o obalech a obecných zásad pro správní trestání, stejně jako u jiných správních deliktů, které jsou již obsaženy v platném znění zákona o obalech. Předkladatel se zabýval zhodnocením korupčních rizik podle Metodiky CIA (CorruptionImpactAssessment; Metodika hodnocení korupčních rizik), která je v působnosti Oddělení boje s korupcí Úřadu vlády České republiky a je uveřejněna na webové stránce www.korupce.cz. Závěrem lze konstatovat, že s navrhovanou právní úpravou nejsou podle předkladatele spojena žádná korupční rizika.

J) ZHODNOCENÍ DOPADŮ NA BEZPEČNOST NEBO OBRANU STÁTU

Navrhovaná právní úprava nemá dopad na bezpečnost nebo obranu státu.

II) ZVLÁŠTNÍ ČÁST

K čl. I

K bodu 1 (§ 1)

Do zákona o obalech se transponuje směrnice (EU) 2015/720, jejímž specifickým cílem je omezení spotřeby lehkých plastových tašek. Z tohoto důvodu se v poznámce pod čarou č. 2 doplňuje odkaz na tuto transponovanou směrnici.

K bodu 2 [§ 2 písm. l)]

Legislativně-technická úprava.

K bodu 3 [§ 2 písm. m) až o)]

Do zákona o obalech je třeba promítnout nové definice pojmů ze směrnice (EU) 2015/720. Namísto spojení „nákupní taška“ je používán pojem „odnosná taška“, a to s ohledem na jednotnou terminologii, která již byla zákonem o obalech zavedena (příloha č. 1 zákona). Směrnici vymezený pojem „oxo-rozložitelná plastová nákupní taška“ není v navrhovaném zákoně definován, neboť s ním není dále v zákoně pracováno (aniž by tím byla dotčena plná transpozice směrnice).

Pojem „plast“ není definován z toho důvodu, že pro účely plastových nákupních tašek je tento pojem ve směrnici (EU) 2015/720 vymezen úžeji, než jak je obecně chápán v případě jiných plastových obalů. V případě obecné definice plastu v zákoně o obalech by tak hrozilo, že plastové obaly budou chápány v tomto užším smyslu i pro účely recyklačních cílů stanovených v příloze č. 3 zákona o obalech, což je třeba vyloučit. Obsahově je proto tento pojem přímo zahrnut v definici pojmu „plastová odnosná taška“.

Při výkladu pojmu „velmi lehká plastová odnosná taška“ bude zohledňováno především účelové určení takového „sáčku“. Pokud na prodejní ploše jsou k dispozici plastové „sáčky“ do tloušťky 15 mikronů pro volně ložené potraviny, které jsou prodávány bez jakéhokoliv obalu, považují se v této prodejně všechny tyto „sáčky“ za velmi lehké plastové tašky.

Za zabránění plýtvání s potravinami se považuje možnost koupě přesného množství kusů namísto nutnosti koupě většího balení. Pokud by však spotřebitel „sáček“ použil za jiným účelem, než je hygienická bariéra nebo zabránění plýtvání potravinami, bude se „sáček“ do 15 mikronů vzhledem k jeho účelovému určení v daném obchodě stále považovat za velmi lehkou plastovou nákupní tašku.

K bodu 4 (§ 3 odst. 3)

Navrhovaným ustanovením je implementován článek 4 směrnice 94/62/ES ve znění směrnice (EU) 2015/720. V souladu s tímto článkem se navrhuje v ust. § 3 odst. 3 stanovit, že lehká plastová odnosná taška smí být v místě prodeje výrobků poskytnuta spotřebiteli minimálně za náhradu nákladů, které odpovídají nákladům na její pořízení. To neplatí, jde-li o velmi lehkou plastovou odnosnou tašku, tzn. plastovou odnosnou tašku o tloušťce stěny do 15 mikronů nezbytnou z hygienických důvodů nebo poskytovanou jako prodejní obaly pro volně ložené potraviny v případě, že jejich použití pomáhá zabránit plýtvání potravinami.

Na základě navrhovaného opatření spotřebitel za lehkou plastovou odnosnou tašku zaplatí v místě prodeje výrobků prodejci minimálně náklady na její pořízení. Cenu však prodejce určuje sám, a to v tom smyslu, že celková cena za tašku může být i vyšší než její pořizovací náklady.

K bodu 5 (§ 9 odst. 10)

Ust. § 9 odst. 10 původně nebylo předmětem novely. Ministerstvo průmyslu a obchodu však v rámci připomínkového řízení k návrhu zákona požadovalo ustanovení zrušit. Kompromisním řešením je zúžení působnosti předmětného ustanovení pouze na tři nejběžnější druhy piva, a to na stolní pivo, výčepní pivo a ležáky. Důvodem je stále trvající poptávka po vratných zálohovaných obalech ve vztahu k těmto druhům piva. Zrušení předmětného ustanovení by představovalo možné riziko ohrožení stávajících funkčních systémů vratných zálohovaných obalů na pivo v ČR.

K bodům 6 až 8 (§ 23)

V platném znění zákona o obalech jsou ohlašovací povinnosti řešeny nesystémově tak, že zatímco samostatně plnící povinné osoby ohlašují (podle § 15 odst. 1 písm. b) zákona) ministerstvu údaje z evidence o obalech a odpadech z obalů a o způsobech nakládání s nimi prostřednictvím ISPOP nebo datové schránky ministerstva určené k plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí podle zákona č. 25/2008 Sb., AOS při ohlašování údajů z evidencí nevyužívá ISPOP a zasílá tyto údaje ministerstvu způsobem stanoveným v rozhodnutí o autorizaci (§ 23 odst. 1). Obdobně pokud jde o rozsah vedení evidencí a ohlašování údajů z nich, vztahuje se nasamostatně plnící povinné osoby úprava ve vyhlášce č. 641/2004 Sb., o rozsahu a způsobu vedení evidence obalů a ohlašování údajů z této evidence, zatímco pro AOS platí příloha č. 4 k zákonu o obalech.

Navrhuje se proto upravit § 23 tak, aby i AOS ohlašovala ministerstvu údaje z evidencí prostřednictvím ISPOP nebo datové schránky ministerstva určené k plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí. Obsah přílohy č. 4, pokud jde o rozsah vedení evidence množství obalů a množství odpadů z obalů, k nimž se vztahují smlouvy o sdruženém plnění uzavřené AOS, a způsobu jejich využití a rozsah ohlašování údajů z této evidence, by se měl stát předmětem úpravy ve vyhlášce ministerstva.

Požadavky na způsob vedení evidencí a ohlašování údajů z nich stanovené rozhodnutím o autorizaci zůstanou zachovány a použijí se do té míry, do jaké nebudou odporovat úpravě v zákoně o obalech a prováděcím právním předpisu. Určité konkrétní podmínky pro vedení evidencí a ohlašování údajů z nich by mělo být i nadále možné stanovit AOS individuálně. Takto se bude postupovat, například pokud jde o frekvenci ohlašování údajů ministerstvu, která je v současnosti AOS stanovena rozhodnutím o autorizaci.

K bodům 9, 11 a 12 (§ 32 a § 44)

Legislativně-technické úpravy vyplývající z navrhovaných změn.

K bodu 10 (§ 41a)

Pro řádné vykonávání kontrol u povinných osob je v určitých případech nezbytné mít informace také o dovozech obalů ze zemí, které nejsou členy EU. Současná právní úprava v zákoně o obalech neumožňuje tyto informace Ministerstvu životního prostředí a České inspekci životního prostředí poskytovat, protože je Celní správa obecně při provádění celního

řízení vázána mlčenlivostí dle daňového řádu. Mlčenlivost může být prolomena ustanovením ve speciálním zákoně (v tomto případě zákoně o obalech), kde bude jasně definováno komu, kdy a jaké údaje se poskytnou.

K bodům 13 a 14 (§ 44 a § 45)

Zavádí se sankce za porušení nově navrhované povinnosti ust. § 3 odst. 3 týkající se lehkých plastových odnosných tašek. Horní hranice sazby pokuty (500 000 Kč) za správní delikt je navrhována ve stejné výši jako u nejméně závažných správních deliktů podle platného zákona o obalech, což lze považovat za přiměřené. Například jednání naplňující skutkovou podstatu správního deliktu podle § 44 odst. 2 písm. a) zákona o obalech v platném znění zřejmě není z hlediska škodlivých následků závažnější než jednání, jež má být postihováno na základě navrhovaného § 44 odst. 5.

K bodu 15 (§ 50)

Zmocňovací ustanovení § 50 se doplňuje pro účely vydání prováděcího právního předpisu, který navrhovaná právní úprava předpokládá. Vyhláškou Ministerstva životního prostředí tak bude stanoven rozsah, v jakém AOS povede evidenci množství obalů a množství odpadů z obalů a způsobu jejich využití a v jakém bude ohlašovat ministerstvu údaje z této evidence.

K bodu 16 (Příloha č. 3)

Stanovení nových cílů recyklace a celkového využití obalového odpadu v příloze č. 3 nesouvisí s transpozicí směrnice (EU) 2015/720, ale reaguje na skutečnost, že zákon o obalech v platném znění již nestanoví uvedené cíle pro období po 31. 12. 2016. Původní tabulka cílů recyklace a využití obalového odpadu pro roky 2013 až 2016 se proto nahrazuje novou tabulkou těchto cílů počínaje rokem 2016 (cíle pro rok 2016 se nemění).

Navrhované cíle recyklace a využití obalového odpadu vycházejí plně ze závazné části Plánu odpadového hospodářství České republiky pro období 2015–2024 vyhlášené nařízením vlády č. 352/2014 Sb., s tím, že cíle stanovené pro rok 2020 budou platné i v následujících letech, nedojde-li do té doby k jejich úpravě změnou zákona o obalech. Smyslem tohoto řešení je předejít nutnosti novelizovat zákon o obalech pouze z důvodu prodloužení cílů recyklace a celkového využití obalového odpadu po roce 2020, pokud nebude zapotřebí změna jejich výše.

K bodu 17 (Příloha č. 4)

V souvislosti s navrhovanou úpravou způsobu vedení evidencí a ohlašování údajů z nich v případě AOS (viz odůvodnění k bodům 6 až 8) je třeba zrušit přílohu č. 4, která stanoví rozsah vedení evidence množství obalů a množství odpadů z obalů, k nimž se vztahují smlouvy o sdruženém plnění uzavřené AOS, a způsobu jejich využití. Tato úprava se totiž má stát obsahem vyhlášky ministerstva.

K čl. II

Údaje z evidencí se ministerstvu ohlašují zpětně za určité období. V souvislosti s navrhovanou změnou způsobu vedení evidencí a ohlašování údajů z nich v případě AOS je proto dvěma přechodnými ustanoveními upraveno, jak budou ohlašovány údaje za období před účinností navrhované změny a po ní (1. ledna 2018). Údaje za rok 2017 tedy budou

ohlašovány způsobem podle dosavadní právní úpravy i tehdy, jsou-li ohlašovány až po uvedeném datu změny, zatímco nově stanoveným způsobem (přes ISPOP) se budou ohlašovat až údaje za rok 2018.

K čl. III

Datum nabytí účinnosti zákona je navrženo s ohledem na lhůtu pro transpozici směrnice (EU) 2015/720, která uplyne 27. listopadu 2016. Pokud však jde o povinnost poskytování lehkých plastových odnosných tašek v místě prodeje výrobků spotřebiteli minimálně za náhradu nákladů, které odpovídají nákladům na pořízení těchto tašek, stanoví uvedená směrnice pro přijetí takového opatření nejzazší termín 31. prosince 2018. V případě této nové povinnosti tedy byla zvolena odložená účinnost příslušných ustanovení, a to od 1. ledna 2018. Ke stejnému datu je rovněž odložena účinnost ustanovení o změně způsobu vedení evidencí a ohlašování údajů z nich v případě AOS, neboť novému způsobu ohlašování těchto údajů bude nejprve třeba přizpůsobit ISPOP.

V Praze dne 22. června 2016

Předseda vlády:
Mgr. Bohuslav Sobotka v.r.

Ministr životního prostředí:
Mgr. Richard Brabec v.r.